Piacokon, üzletekben

Dömping őszibarackból — Nem érdemes piacról cipelni a burgonyát, főzelékfélét

A hosszan tartó szárazság még nem érezteti hatását a szegedi piacokon, sőt a felhozatal egyre növekszik. Az árufelhozatalban, ha a múlt évi júliust és augusztus elejét száz százaléknak vesszük, akkor ahhoz mérten az idei hasonló időszakban 9 százalékos a fejlődés. Bizonyítja ezt az is, hogy tegnap a szombatinál is több árut hoztak

a közös gazdaságok és a háztáji termelők,

a Marx téri és a Szent István téri piacra.

Az erős árufelhozatal alakította a kereslethez mérten az árakat is. Ismeretes, hogy ez a hónap is a gyümölcsöké, különösen az őszibaracké, amelyből nagy volt a választék. A Marx téren kilónként 2,50-től 6 forintig terjedt a skála, míg a Szent István téren a gyengébb minőségű őszibarackért is 3 forintot kértek kilónként. Sok háziasszony eddig úgy vélekedett, hogy érdemesebb a Szent István téri piacon vásárolni, mert ott olcsóbbak az árak. Ilyen jelenséggel tegnap itt nem találkoztunk. A Szent István téri piac tegnap több áru esetében általában kilónként 50 fillér differenciát mutatott a Marx téri piac áraihoz viszonyítva.

A burgonya ára mindkét piacon egyforma volt, 3 forint. A paradicsomnál már eltérés mutatkozott. A Marx téri piacon általában 1,50-et kértek egy kiló paradicsomért, a Szent István téren 1,80-at, 2 forintot. A szelni való uborkáért az előbbi helyen 1,50-et, a Szent István téren 2 forintot számítottak. Az eltenni való uborka kilónkénti ára 3-tól 4,50-ig változott, sőt az apró csemegeuborka kilójáért 5 forintot is kértek.

A sárga- és a görögdinnye ára között nem volt nagy eltérés.

Mindkét dinnyefajta kilója általában 2 forint volt, némely helyen a sárgadinnyét 1,60—1,80-ért is mérték. Az alma kilónkénti ára 2—4 forint között változott, s 3 forintért már igen szépet lehetett kapni. Hasonló árak között mozgott a körte is, a szőlő azonban még igen előkelő helyen áll az árszinten: egyik piacon sem adták kilóját 10 forinton alul.

A főzelékfélékből is bőséges volt a választék:

a karalábé, a fejes káposzta általában két forintért cserélt gazdát kilónként, a sárgarépa pedig 2,50—3 forint volt. Hasonló áron kelt a vöröshagyma is, míg a főzőtökhöz kilónként 80 fillérért jutottak a háziasszonyok. Fentebb már szóltunk az őszibarackról. Tegnap annyit hoztak piacra, hogy sok termelő vissza is vitte, mert nem talált gazdára. Hasonlóképpen sok

rántanivaló csirkét

hoztak most a szegedi piacokra. Egy pár csirke általában 38—40 forintért kelt, míg aki kilóra vette, 28 forintot fizetett érte. A tojás darabja 1,30 s 1,40 között változott, kivételt képezett a törpe tyúktojás, amelynek darabja 1 forint volt.

A két piac árai mellett érdemes megnézni, hogy ugyanazok az áruféleségek milyen áron szerepelnek az üzletekben? A piacokon a háziasszonyok az első pillanatban megállapították, hogy nem érdemes hazacipelniük a burgonyát, a sárga- és görögdinnyét, a fejes káposztát, a hagymát, sőt még a csirkét sem. Az utóbbihoz

ugyanolyan áron

lehetett hozzájutni élősúlyban azokban az üzletekben, ahol azt rendszeresen árusítják. Az üzletekben a másodosztályú burgonya kilója 2,60, az első osztályúé 2,80 forint. A sárgadinnye az Anna-kúti csemegeüzletben is 1,60 forint volt, hasonlóképpen a Széchenyi téri és a Petőfi Sándor sugárúti 30-as földművesszövetkezeti gyümölcsüzletben. A piaci árakhoz képest 50 filléres eltérést mutat felfelé az üzletekben a paradicsom, 1,50—2 forinttal pedig az őszibarack és a szőlő. A tojásnál mindössze 20 fillér az eltérés darabonként. Az üzletekben általában darabjáért 1 forint 50-et fizet a vásárló.

A Don Carlos külföldi művészei

Ghiuselev

— Iskolai végzettsége?

— Diplomás *festőművész* vagyok!

— Foglalkozása?

— *Operaénekes*...

(Foto: Enyedi Z.)
Nicolai Ghiuselev

Nicolai *Ghiuselev*, a Szegedi Szabadtéri Játékok *Don Carlos*-előadásának *II. Fülöp* királya a legnagyobb természetességgel válaszol így a kérdésekre, mint ahogy az élete is ilyen természetesen váltott át a képzőművészetről az operaéneklésre. Maga mondja:

— Úgy rajzoltam, festettem én is a *szófiai* képzőművészeti főiskolán, mint a többiek, mégis mindenki tudta rólam, hogy a végén az operaházban kötök ki...

Ez a „kikötés" hat évvel ezelőtt zajlott le, s azóta Nicolai Ghiuselev már bejárta a fél világot:

— Énekeltem már *San Franciscóban, Philadelphiában, Buffalóban;* a *New York-i Metropolitanban* is felléptem már, a régi meg az új „*Met*"-ben is..

Járt aztán *Tokióban* — kétszer —, *Leningrádban, Bukarestben, Nápolyban* és még egy sor más európai nagyvárosban.

— Hogyan bírja *„elviselni"* ezt a nagy karriert?

— *Nehezen!* Állandóan újabb és újabb szerepeket kell tanulnom, hogy megfelelő repertoárral rendelkezzem. Évente öt-hat új szerep nem gyerekjáték! Az én hangom *bassz-bariton*, ebben a hangnemben sok különféle egyéniséget kívánó operahős van, ezeket mind megismerni, titkaikat feltárni bizony nagyon nehéz...

— Hogyan hívták meg Szegedre?

— *Rómában* dolgoztam egy lemezfelvételen, amikor egyszercsak telefonhoz hívtak, és közölték, hogy egy vendégjáték ügyében Budapestről keresnek. Amikor megtudtam, hogy a szegedi fesztiválról van szó, rövid tanakodás után *igen*-t mondtam. Bevallom, ebben nagy szerepe volt annak is, hogy itt végre együtt énekelhetek Majd Nicolae *Herleával*, a *bukaresti operaház* kiváló énekesével, aki nagyon jó barátom, de akivel sajnos eddig még egyszer sem sikerült egy darabban fellépnünk...

— Szereti-e II. Fülöp szerepét?

— Nekem az a figura volt az *első* nagy szerepem. Öt évvel ezelőtt, *26 éves fejjel* énekeltem először, s bizony többen akadékoskodtak, hogy egy ilyen idős férfit elénekelhet-e egy ilyen fiatalember. Bizonyítanom kellett akkor: *elénekelheti!* És azóta is, ha találkozom ezzel a figurával, mindig bizonyítok...

Huszonhat éves volt, amikor először énekelte Fülöp királyt; most 31 éves, amikor Szegeden kelti életre ezt a tragikus alakot. Harmincegyedik születésnapját egyébként itt fogja ünnepelni: augusztus 17-én „fordul át" a harminckettedikbe...

Nicolai Ghiuselev csupán egy dolgot sajnál szegedi vendégszereplése miatt, azt, hogy felesége ezúttal nem tudta elkísérni:

— Fontosabb dolga akadt; levitte a tengerpartra nyaralni két kisfiunkat. Míg én itt II. Fülöpként királyi hitvesem hűtlenségén gyötrődöm, addig ők vígan lubickolnak a tengerben, s építik az Aranypart homokjából a váraikat...

Délután érkezett meg a Ferihegyi repülőtérről, és este már ott próbált az óriásszínpadon. Mint annyi magyar fiatal, divatos *bőrzekét* viselt, csíkos *ingpulóverrel*. De a hangja, meg a tartása, az már akkor is „királyi" volt...

AKÁCZ LÁSZLÓ

Új üzemrész a vágóhídon

A Csongrád megyei Húsipari Vállalat mintegy 2 millió forintos beruházással még a múlt év júliusában új bélfeldolgozó üzemrész építését kezdte meg. Az épület terveit Suhajda László, a vállalat építésze, a belső szárítóberendezés terveit pedig Marton József, a vállalat üzemfenntartási osztályának vezetője készítette el. A munka — amelyet a vállalat saját építőrészlege végzett — nemrég befejeződött. A műszaki átadás után tegnap megkezdődött a próbatermelés is.

Sikeres vállalkozás

Programozott gyártásirányítás a textilművekben

Az új gazdasági mechanizmus előhírnökei közöttünk járnak.

A szegedi textilművekben is találkozunk velük: az egyiket úgy hívják, hogy programozott gyártásirányítás.

Mi van az elnevezés mögött? Jóval több, mint amennyit sejtet — munkában és eredményben is sokkal több.

A gépek állapota

— Tessék végigbogozni egy következménysort — magyarázza Szajbély Mihály főmérnök. — Ha jó a gépek beállítása, állapota, a szövődében kisebb lesz a szakadásszám; ha kevesebbet szakad a szál, a dolgozó terhelése is csökken (méghozzá jelentősen, hisz a szakadás kijavítása 75—80 százalékát jelenti a munkájának).

Már két esztendeje különös gondot fordítanak a szövőgépekre, a teljesítmény alapos feltérképezésére azonban csak idén került sor. Elhatározták, hogy részletesen elemzik a gépállások okait. Érdekes következtetésekre jutottak. Például megállapították, hogy közel 20 közül 5 gépre koncentrálódik a szakadások 60—70 százaléka. Ha ezeket alaposan „megdolgozták", zuhant a szakadásszám.

800 ezer adat

Így javítgatták fokról fokra az átlagot; a leggyengébb frontszakaszra, a legrosszabbul működő gépsorokra küldtek erősítést a textilgyár „stratégái". Ma már szisztematikus ez a fajta hibaföltárás. Nem mellékes, hogy mindehhez a gyár korábban is meglevő adatszolgáltatásából, illetve annak továbbfejlesztéséből kapják meg a pontos információt.

Bonyolult, nehéz feladat volt a szövöde új, programozott irányításának bevezetése; a fentieken kívül is nagyon sok szálat kellett még kibogozniuk az újítóknak. Ugyanis az egész kitűnő kezdeményezés, mint újítási ötlet vetődött fel tavaly, három lelkes szakember: Elekes József technológus, Mészáros János munkaügyi osztályvezető és Kaposvári László szövőüzemvezető kezdeményezte és dolgozta ki.

A kidolgozás páratlan munkát igényelt, több mint 800 ezer adatot gyűjtöttek össze és elemeztek. Öt hónapig tartott ez a sokszor késő éjszakába nyúló tevékenység. Minden olyan munkafolyamat, amit a szövődében végeznek, minden olyan hiba, amely eközben előfordulhat, „terítékre" került a megbeszéléseken. Nemcsak azt állapították meg, hogy a váratlan hibák okozzák a legtöbb gondot, s hogy ebben melyik gépek viszik a prímet: a hibák gyakoriságára vonatkozólag is adatokat gyűjtöttek, s így eljutottak a megelőzésig.

Forintok százezrei

Mivel a szövődében a hibák 60 százalékát a váltószerkezet elromlása okozta, megnézték, hogy a szerkezet mely része a legérzékenyebb, majd a tények ismeretében a megoldandó feladatra felhívták a népes újítótábor figyelmét. Persze azonnali intézkedés is született: elsősorban a gyakran s könnyen elromló alkatrészekből adnak tartalékot a géphez, így lényegesen csökkentik az állásidőt.

Az újítóknak sikerült egy olyan információrendszert kidolgozniuk, amely szervezettebb munkát, minőségi javulást eredményezett. Bátorítást és anyagot is kaptak hozzá Kotányi Ferencnek, a Pamutnyomóipari Vállalat fonó-szövő igazgatójának elgondolásaiból. Az is kedvezett a kísérletnek, hogy egy nagyon korszerű üzemben, azonos típusú gépek között valósíthatták meg. Ez persze sem az érdemükből, sem a vállalkozás nagyságából — utóbbit jellemzi, hogy évi 800 ezer forint béralap-megtakarítást jelent — nem von le semmit.

Segít a pártszervezet

A szekrényre való adatból egész sor szervezési javaslat született. Januártól vezették be a szövődében az új rendszert. A művezetők eddig száz gépnek voltak a parancsnokai, most már 300 tartozik az irányításuk alá, s hatáskörükkel arányban jelentősen nőtt a jövedelmük. Ez egyben azt jelentette, hogy csökkent a létszám, többen segédművezetők lettek a korábbi művezetőkből; mégsem okozott különösebb gondot, hiszen legalább egy százassal többet kerestek ebben a munkakörben is. Maguk a szövőnők is többet kereshettek, hiszen a jobb feltételekkel jobb eredményeket érhettek és értek is el.

Nemcsak a gazdasági vezetők, hanem a párt, a szakszervezet és a KISZ is kezdettől fogva hathatósan támogatta a kezdeményezést. Az üzemi pártbizottság titkára, Reseteries Sándorné is személyesen beszélt művezetőkkel, dolgozókkal; érvelt az új mellett.

A negyedéves kísérlet után már egész sor bizonyság volt a vállalkozás helyes voltának. Januárban 16 854 alkalommal állt szövőgép, márciusra 13 433-ra szorították le a javítások számát, s szerencsésen alakult a gépenkénti megoszlás is. Ezért a főpróba után, a második negyedévben még alaposabban törekedtek a program végrehajtására.

Jeles

A „félévi bizonyítvány" még jobb volt, mint az első negyedévi osztályzatok. Csak néhányat a „tantárgyakból": tavaly év végén 90,8 százalék volt a szövődében az első osztályú áruk részaránya. Az első negyedévben ezt 95,3 százalékra javították, júliusra pedig elérték a 96,5 százalékos minőségi rekordot. A gépállási százalék tavaly 2,6 volt, fél évkor már csak 1,59 százalék. Így válik érthetővé, hogy a termelékenység közel 20 százalékkal javult, s ebben szintén nagy része volt az újítás bevezetésének.

— Mi fiatal emberekkel dolgozunk, friss műszaki gárdánk van — mondta Elekes József, amikor az új szeretetéről beszélgettünk.

Bizonyos, hogy a művezető nagyobb intézkedési, döntési joga is szerepet játszik a sikerben, másfelől pedig az állandó és rendszeres ellenőrzés. Az eredményekhez azonban az is kellett — s nem vitás, hogy ez volt a legfontosabb —, hogy a dolgozók megértsék: hasznos számukra az új, és kezdettől mellette álljanak. A megértést, megértetést viszont a hatékonyan alkalmazott ösztönzés is segítette.

A nagy vállalkozást a vártnál is nagyobb siker koronázta a textilművekben.

A fonoda és a szövőelőkészítő üzemrész vezetői már a második negyedévben gondosan tanulmányozták az új módszereket. Úgy vélekedtek, hogy az ő gyakorlatukban is alkalmazható a szövődei újítás „helyi változata".

Erre a sikerre érdemes odafigyelni. Úgy is, mint követendő — s helyi adottságokat figyelembe véve követhető — példára.

Simai Mihály

Számot kapnak és indulnak tovább

A balástyai Alkotmány Tsz elnöke mostanában így panaszkodott: a szövetkezeti szakvezetők szívesen és elég sokat olvasnak már, de a brigádvezetők még kevésbé. A tagság körében pedig leginkább azoknak a szakkönyveknek van becsületük, melyek a háztáji termeléshez nyújtanak közvetlen segítséget.

Ezek után *jogos a vizsgálódás:* vajon ez a helyzet mindenütt? Korántsem. Általános tapasztalat, hogy ahol magasszínvonalú termelés folyik, ott a szakkönyveknek, szaklapoknak is sokkal nagyobb a becsületük. *Arendás* György, a szegedi Felszabadulás Tsz elnöke elmondotta, hogy a tsz 15 tudományos és mezőgazdasági műszaki folyóiratra, szaklapra fizet elő rendszeresen. Ezeken túlmenően minden szakkönyvet megvásárolnak, amelynek a címéből, rövid tartalmából ítélve újabb segítséget remélhetnek rendkívül bonyolult, sokrétű gazdálkodásukhoz. *Majdnem naponta érkeznek könyvek a tsz-be.* Csak addig maradnak azonban a központi irodán, amíg leltári számot kapnak, s máris indulnak tovább. Témája szerint az egyik az állattenyésztőkhöz, a másik a kertészekhez, a gépészekhez, a növénytermesztőkhöz.

A Felszabadulás Tsz-ben minden évben ősztől májusig különféle tanfolyamok működnek. Vagy 200 szövetkezeti gazda tanul rendszeresen a téli hónapokban. A tanfolyamokat az ágazati vezetők, szakmérnökök vezetik, s a felkészülésükhöz nélkülözhetetlenek az újabb és újabb könyvek, folyóiratok, melyek a hallgatók számára is tananyagul szolgálnak.

Nem pihennek a könyvek a nyári mezőgazdasági munkák dandárjában sem. Hetenként egyszer értekezleten találkoznak a munkacsapatvezetők. Megvitatják a soron következő munka problémáit, melyekben ugyancsak a könyvek adnak útbaigazítást. Ilyenkor nyáron különösen a növényvédelmi szakkérdésekkel foglalkozó könyveknek van nagy keletjük.

Az elnök példákat hozott fel arra, hogy sok szövetkezeti gazdának szinte *életszükséglete* lett a szakkönyvek, szaklapok olvasása. Ilyen ember *Hegedűs* Ferenc brigádvezető is, ki annak idején kisparasztként lépett a közösbe. Sokáig azért bírálta a vezetőséget: minek azt a rengeteg pénzt kifizetni műtrágyáért, növényvédőszerekért? „Nem adtunk mi pénzt eddig az ilyenekért, mégis termeltünk" — mondotta. Ma azonban már élénken hadakozik a műtrágya s a növényvédőszerek használatáért. Mitől változott meg ennyire Hegedűs Ferenc szemlélete. A kedvező tapasztalatoktól.

A Felszabadulás Tsz gazdáinak igényét *még nem teljesen* elégítik ki a rendelkezésre álló szakkönyvek. Kissé fehér foltnak tekintik a *termelőszövetkezeti üzemszervezés* területét. Vannak ilyen témájú szakkönyvek, a baj inkább az, hogy a jelenlegi viszonyok között kevésbé használhatók. Ezt a hiányt hazai és külföldi tapasztalatcserékkel igyekeznek átmenetileg megszüntetni. *Hiánycikk* a szakirodalmunkban az új mezőgazdasági kutatási eredmények alapos publikálása is, főleg a hazai intenzív búzanemesítésre és a kukoricatermesztésre vonatkozóan.

A könyvek, a szakmai felvilágosultság késztette a Felszabadulás Tsz gazdáit sertéstenyészetük korszerűsítésére is. Akkor hoztak milliós anyagi áldozatokat ezért, amikor a környékbeli tsz-ekben beszüntették a sertéstenyésztést. Bizonyosan megtérül nekik. Nem szabad tehát sajnálni az anyagi áldozatokat *a szakkönyvekért*, még akkor sem, ha egy kicsit drágák.

Csepi József

Női szocialista brigádok a falvakban

A legutóbbi felmérések szerint a termelőszövetkezetek tagságának 38 százaléka nő, s nem kevés azoknak a szövetkezeteknek a száma sem, ahol a női munkaerő elérte a 70 százalékot. Az idénymunkából 250 ezer családtag veszi ki részét. Országszerte 663 szocialista női brigád működik a falvakban. A baromfitenyésztés csaknem kizárólag a falusi asszonyok „hatáskörébe" tartozik.